

FRITZ HANS SCHWEINGRUBER, *Baum und Holz in der Dendrochronologie (Morphologische, anatomische und jahrringanalytische Charakteristika häufig verwendeter Bäume)*, ediția a II-a, 1992, Birmensdorf, Eidgenössische Forschungsanstalt für Wald, Schnee und Landschaft, 232 p. și cca. 1500 ilustrații în text

Cartea reprezintă varianta completată a cursului cu același nume ținut de prof. Schweingruber la Institutul de Botanică al Universității din Basel.

Scopul lucrării, precizează autorul, este:

„– să contribuie la înțelegerea reciprocă [între specialiști și nespecialiști – n.n.]; barierele impuse de cunoștințele de specialitate și cele de limbaj trebuie înlăturate și trebuie găsite căi noi [de comunicare – n.n.];

– să arate că problemele de dendrocronologie în domeniul ecologiei, climatologiei și al științelor istorice sunt similare în întreaga lume și că pe diferite regiuni și continente doar speciile de copaci sunt altele;

– să atragă atenția asupra lacunelor din cercetare. Nu este uimitor [se întreabă autorul – n.n.], spre exemplu, că în întreaga lume foioaselor li s-a acordat doar puțină atenție ?

– să arate că pentru cercetarea în domeniul dendrocronologiei este necesară o înțelegere temeinică din perspectivă ecologică, deoarece deciziile cele mai importante se iau în momentul alegerii probelor” (p. 4).

După o scurtă introducere referitoare la copac și lemn în dendrocronologie urmează un capitol despre elementele de bază privind structura și formarea trunchiului de copac. În cadrul său sunt tratate, într-un text clar și redus la minimum necesar, dar abundent ilustrat, aspectele privind reacția copacilor la influența mediului înconjurător (climă, soluri, latitudine, lumină, vânt, zăpadă), mecanismele de apărare ale lemnului împotriva agresiunilor și dăunătorilor de natură biologică și mecanică, caracteristicile macro- și microscopice ale lemnului și ale

inelor de creștere. Se continuă cu prezentarea monografică a speciilor de copaci, grupate în trei capitole: Eurasia și Japonia, America de Nord, emisfera sudică. Și de această dată textul este concis și însoțit de numeroase ilustrații – fotografii, desene și grafice – care redau copacul în întregime și în mediul său natural, frunzele, fructele și rădăcina, aria de răspândire, diagrama climatică etc.

Autorul a ținut să precizeze că este conștient de faptul că nu toate speciile au fost tratate în mod egal și că a acordat mai multă atenție aceluia pe care le-a studiat personal. Aceasta pentru că uneori literatura de specialitate i-a fost inaccesibilă din cauza limbilor în care este scrisă. El remarcă, de asemenea, că în stadiul actual al cercetării, din cele peste 1000 de specii europene de copaci și de tufșuri, doar vreo 15 au fost studiate, iar dintre acestea numai câteva prezintă importanță mai mare.

Lucrarea mai conține și o bogată listă bibliografică (peste 200 de titluri) și se încheie cu un indice alfabetic al speciilor descrise, conținând denumirile în limba latină și germană.

Utilitatea acestei cărți este deosebită pentru arheologi. Astfel, cititorul nespecialist capătă în scurt timp o privire de ansamblu asupra metodelor de lucru și, în general, asupra a ceea ce se poate afla din analiza lemnului sub aspect anatomic și dendrocronologic, scopul cărții fiind atins din plin. În ansamblu ea poate contribui la o mai bună înțelegere a importanței lemnului ca material arheologic.

Nona Palincaș

COLIN RENFREW, PAUL BAHN, *Archaeology. Theories. Method and Practice*, ediția a II-a, Thames and Hudson, Londra, 1996, 608 p., 550 desene, fotografii, hărți, grafice și tabele în text

Cartea, a cărei primă ediție a apărut în 1991, este structurată în trei părți, cu o prefață scrisă de autori, o introducere, iar la sfârșit are un glosar, o listă bibliografică și note pentru

fiecare capitol, o listă cu cei cărora le sunt adresate mulțumiri pentru ajutorul dat la redactare și un indice de termeni, nume și localități.

Cele trei părți sunt intitulate: 1. Cadrul arheologiei; 2. Descoperind varietatea trăirii umane; 3. Lumea arheologiei.

Capitolele au, în majoritate, drept titlu întrebări, la care se încearcă un răspuns. Astfel, în prima parte, după ce se face un scurt istoric al cercetării arheologice moderne și se discută concepțiile care au influențat cercetarea materialelor descoperite, autorii răspund la trei întrebări:

– Ce se poate păstra până în momentul descoperirii de către arheologi?

– Unde (această întrebare se referă la metodele de identificare a siturilor, la modul de săpătură și de înregistrare)?

– Când (cu referire la datarea descoperirilor, cu noile metode expuse pe scurt)?

Răspunsurile se constituie într-o bază de date necesară argumentației celei de-a doua părți a lucrării, unde se încearcă explicarea problemelor privitoare la organizarea socială, la interacțiunea dintre om și mediul său înconjurător, la modul de subsistență, tehnologii, comerț, credințe și simbolică, posibilitățile de identificare și analiză antropologică

a comunităților cercetate, toate interconționându-se și formând componentele unui sistem social. La sfârșitul acestei părți, în capitolul intitulat „De ce s-au schimbat lucrurile?” autorii oferă explicațiile date de diferite curente care au străbătut cercetarea arheologică (marxismul, New Archaeology, post-procesualismul), însoțite de exemplificări.

În ultima parte sunt oferite patru cazuri de studiu din diferite zone ale globului, pentru care este aplicată schema dezvoltată în primele două părți. Ultimul capitol, intitulat „Al cui trecut?”, discută interacțiunea dintre arheologie și prezent, în măsura în care prima exacerbează anumite sentimente din prezent, iar aceasta ajută la dezvoltarea cercetării și totodată la protecția descoperirilor.

Lucrarea este concepută, după cum spun autorii, ca un manual, atât pentru cunoscători, cât și pentru entuziaști. Ea nu propune o nouă perspectivă în cercetare, ci se propune ca o privire de ansamblu a metodelor și ideilor investigației arheologice.

Tiberiu Vasilescu

Arheologia medievală 1, 1996, 212 p., 79 fig. în text

Revista, al cărui prim număr vi-l înfățișăm, este apărută sub egida nou înființatei Asociații a Arheologilor Medieviști din România (A.A.M.R.), în colaborare cu Muzeul de Istorie al Județului Caraș-Severin din Reșița și se înscrie prin tematica abordată în „familia” publicațiilor cu același titlu existente în Europa. Revista reunește o parte din comunicările susținute la Cluj în noiembrie 1995, la colocviul privind ceramica medievală din România, moment în care s-au pus și bazele A.A.M.R., precum și o serie de alte articole, note, recenzii și cronici.

Primul număr se deschide printr-o *Pledoarie pentru arheologia medievală*, sub semnătura lui A. A. Rusu (p. 5–8), după care este structurat astfel:

I. Istoria arheologiei medievale în România: D. Țeicu, *Forschungen mittelalterlicher Archäologie im Banat* (p. 9–34);

II. Studii: V. Spinei, *Generalități privind geneza orașelor medievale din Moldova* (p. 35–53);

III. Materiale arheologice: N. M. Simina,

Căldări de lut din Transilvania și Crișana cu însemne pe buză (p. 55–68); P. V. Batariuc, *Cahle descoperite în locuințe de orășeni la Suceava* (p. 69–124); A. A. Rusu, *Cahle din Transilvania* (II) (p. 125–154); Al. Artimon, *Ceramica fină de uz comun din secolele XIV–XV* (p. 155–170); I. Poll, Gh. Mănușu, *Brățări de sticlă medievale descoperite în România* (p. 171–179); R. Lupescu, *Un monument funerar inedit în biserica din Densuș* (p. 180–186);

IV. Topografie arheologică: S. M. Salontai, *Considerații privind identificarea amplasamentului unor mănăstiri dominicane din Transilvania* (p. 187–194);

V. Cronică (p. 195–203);

VI. Recenzii (p. 204–211).

Condițiile grafice sunt foarte bune, fiecare articol cuprinzând și un rezumat într-o limbă de circulație.

Adrian Ioniță